

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи майн 5-мёшёнченпе тухат

29 (7454) №

Юн кун, 2007 сұлхи апрелён (ака) 11-мёшё

Хакё ирёлкё

Райадминистрацире

Хисеп грамотисене тивёшнё

Район администрацийён экономика, вёренту, самраксен политики тата физкультурапа спорт пайёсем, халәх вёрентёвён профсоюз организацийён районти канашё, Е. Андреев яч. хис., «Свобода», Чапаев яч. хис. хуҗаләхсем, «Моргаушская» чәх-чәп фабрики, Муркаш кирпёч завоҷё, Муркаш райовён канашё ыйтисене тивёстерсе, район администрацийён пуҗлахён 2007 сұлхи мартан 30-мёшёнчи 132 № йышанәвёпе җаксене район администрацийён Хисеп грамотипе наградаланә:

1. Выранти самоуправлени органёсенче нумай сұл тарәшса ёсленёшён – **Тамара Ананьевна АНТОНОВАНА**, район администрацийён экономика пайён ертсе пыракан специалистне.

2. Ситёнекен әрәва вёрентсе воспитани парассипе тунә ситёнүсемшён тата нумай сұл тарәшса ёсленёшён:

– **Лидия Евгеньевна КАРПОВАНА**, Москвакаси шукулёни вырә җөлхипе литературин учительне;

– **Владимир Гурьевич ЛЬВОВА**, Муркаш шукулён пурнаҗ хәрушсәрләх тытамёсен преподаватель-йёркелүсине;

– **Нина Михайловна ТЮРИНАНА**, Шурча шукулён чәваш җөлхипе литературин учительне;

– **Людмила Аркадьевна ФЕДОРОВАНА**, Тойкилтё шукулён математика учительне.

3. Нумай сұл хушши тарәшса ёсленёшён – **Люба Ефимовна МУЗЫКОВАНА**, «Березка» ача сачён кёшён воспитательне.

4. Ял хуҗаләх производствинче нумай сұл тарәшса ёсленёшён:

– **Василий Петрович ВОЛКОВАНА**, «Моргаушская» чәх-чәп фабрикин электромонтерне;

– **Раиса Андреевна ЕФРЕМОВАНА**, «Свобода» хуҗаләхән рабочине;

– **Елена Валентиновна СКВОРЦОВАНА**, Е. Андреев яч. хис. хуҗаләхән сысна пәхаканне;

– **Любовь Кирилловна СТРОГОВАНА**, Чапаев яч. хис. хуҗаләхән сысна пәхаканне;

– **Галина Максимовна ТОЛСТОВАНА**, ёс ветеранне;

– **Галина Федоровна ФЕДОРОВАНА**, Чапаев яч. хис. хуҗаләхән бухгалтерне.

5. Районан пурнаҗпа экономика аталанәвне түпе хывнашән тата обществәлла ёссене хастар хушаннашән – **Алексей Петрович СКВОРЦОВА**, Чәваш Республикин Патшаләх Канашён йёркелү пайён пуҗлахне.

6. Промышленносра нумай сұл тарәшса ёсленёшён:

– **Николай Иванович АЛЕКСЕЕВНА**, Муркаш кирпёч завоҷён бульдозер машинистне;

– **Алексей Николаевич МИХАЙЛОВАНА**, Муркаш кирпёч завоҷён инженер-энергетикне.

7. Потребительсен кооперацийёненче нумай сұл тарәшса ёсленёшён – **Магалина Васильевна ЕФРЕМОВАНА**, «Моргауш-Хлеб» чикёллө явапләхлә обществән Лантәши җәкәр пекарнинчи җәкәр пёсерекенне.

Уйәхләх

Тавраләх илемлөрех пултәр

Район администрацийён пуҗлахён мартан 23-мёшёнчи 128 № йышанәвёпе районта апрелён 15-мёшёнчен тытәнса майн 15-мёшөччен йывәссем лартассипе тата тавраләхә тирпей-илем кёртессипе уйәхләх ирттерме йышанә.

Район администрацийён ял хуҗаләх управленийён ял хуҗаләх предприятийёсемпе, организацисемпе тата ял тарәхёсен администрацийёсемпе киллөше татәлса туса ирттермелли ёссен каләпәшне паләртмәлла, уйрәмах эрозиле көрөшөс ёссем сине тиллөх уйәрмәлла. Кунпа пёрлөх урамсемпе ялсене тирпей-илем кёртөс ыйтусене айкинне хәвармәлла мар.

Сут санталәк сыхлавён тәп специалистне Муркаш вәрман хуҗаләхәпе, Ильинка тата Малиновка лесничествисемпе пёрле лартса хәвармәлли материалсемпе тивёстерме хушнә.

Ку йышану мөнле пурнаҗланнишён район администрацийён пуҗлахён сүмё, район администрацийён капиталла строительство, архитектура тата пуранмәлли сурт-йөрле коммуналла хуҗаләх управленийён пуҗлахё В.Г. Никитин яваплә пулса тарәт.

Республикара

Н.Федоров: “Вунә сұлта Чәваш Ен историйёнче тунә чухлө хваттер җөклөпөр”

Сирёп никёс хывмасәр сурт-йөр җөкленеймест, чәтса та лараймасть. Шапах ёнтё хваттер тәваканесе строительство материалёсем нумай кирлө, вёсен пахаләхё те лайәх пулмәлла. Унсәрән мал ёмөтпе ёслесе пурәнма сук. Чәваш Республикә кашни сын пуҗне хваттер тәвас енөле Раҗсейре малтисен вырәнне тухнә. Ситес сұлсенче җак кәтарту нумай-нумай хут үсмелле. Төллөве пурнаҗлама чи малтан строительство материалёсем сителөклө тата сирёп пулмәлла. Сөнө Шупашкар ку төлөшпө җәнипөс строительство индустрийён тәп хули шултанәт, унти предприятисем строительство материалёсем кәларасҗө. Иртнө кёшөрни кун Николай Федоров җав предприятисенче пулчө, стройиндустрин паянхи лару-тарәвөпе, малашне пурнаҗламәлли майсемпе төплөн паллашрө.

Республика пуҗлахё малтанах “Сөнө Шупашкарти сурт-йөр комбинатчө” АУОН җөхөсене ситсе курчө, ертүсөсемпе, специалистсемпе тата рабочисемпе төл пулса каласрө. Предприяти «Атәл» строительство корпорацийён тытамне кёрет, строительство материалёсем хатёрлөкен пысәк комплекс пулмәлла.

“Атәл» строительство корпорацийён тәп ертүси Сергей Терентьев җәлла пөлтөрчө: предприяти нумай хваттерлө суртсен сөнө тәсөсене туса хатёрлөчө тата хайне евөр.

Директорсен канашён ертүси Владимир Филатов каланә тарәх, 2007-2009 сұлсенче предприятирө 2 миллиард тенкөлөх сөнө хваттерсем ёсө кёртмелле: җав шутра производство хәвәсөсене үстернисөр пуҗне сөнө проектсем ёсө кёртөсөсине.

“Мөншён-ха эпир паян сакән-та килтөмөр, мөнле шанәспа сурт-йөрчө, – терө Президент комбинат ёсө-хөлөпе паллашнә хыҗсән. – Эсир пөлтөтөр ёнтө, предприяти нумай йывәрләхә түссө ирттерчө. Малтанах кунта Францин “SARET” фирмин технологисе вырнастарнә. Унпа халиччен тытәнса пурәнма пултарнә. Анча йывәр условиясене, саккассем суккине пула комбинат панкрута тухнә. Пуш уйәхөн вёсөнчө вара төнчө киллөвөне ала пуснә. Халө комбинат панкрута мар ёнтө. Унтан та ытларах, предприяти малашләхлә инвесторсем тунә, вёсем рынока тата комбинат ёсө тарәннән төпчөсө пөлнө хыҗсән Финлядин “Элематик” фирминчен халхи чи паха оборудовани туяннә, вәл җөсөх килсе ситмелле. Сұлталәк вёсөнчө тәле завод проектпа паләртнә шайра ёслеме тытәнмәлла. Малтан производство хавачө сұлталәкра 150 пин

тәваткал метр пурәнмәлли сурт-йөр тумаләх пулнә, раштавра җак кәтарту 300 пин тәваткал метра ситмелле. Строительство хай хакләхө 15 процент чакать. Ку комбинатшән та, Сөнө Шупашкаршән та, Чәваш Еншөн те, ытти регионшән та пите кирлө тата җав тери пысәк пөлтөрөшлө ситөнү. 300 пин тәваткал метрләх строительство материалёсемпе комбинат Чәваш Республикисине те, ытти региона та тивёстерме пултарат. Кәҗал су уйәхөнчө төрлө регион представителёсем, кепёрнаттарсем те предприяти проекчөсене презентацилеме хушанөс. Паләрттинне пурнаҗа кёртсен комбинат Атәлси округөнчө җәнипөс малти вырәнсенчөн пөрне йышанмәлла. Халхи вәхәтра производство технологисөсене төпрөн сөнөтөсө лайәхләтас ёссем пырасҗө. Сирёпнөсөсө җәлла шантарса калатәп: Сөнө Шупашкар сурт-йөр комбинатне сөнөтөсө эпир җылай пахарах, вәйләрах тата халхи саманана тивёслө шайра пулпәр”. “Оптим” ОООра Н.В. Федоров строительство хәвәртләхне үстерме пуләшәкан технологисемпе паллашрө. Кунти специалистсем строительство халхи вәхәтра уса куракан паха материалсемпе (әшә тытакан) сахал хултә суртсем сөклөсҗө. Проект хавачө – сұлталәкра 100 пин тәваткал метр. Сурт-йөр конструкцийёсене завод условиясөнчө, кёсө вәхәтра туса хатёрлөсҗө, пөтөм комплекта строительство вырәнне илсе пырасҗө, йывәр техникапа уса курмасәр 3-5 кун хушшинче пухасҗө. Ун пек суртсем ситес вәхәтра Сөнө Шупашкарта Шупашкар хушшинче үссе ларөс. Кунсәр пуҗне “Оптим” Шупашкар районөнчи Сөнәл сывәхөнчө сахал хултә суртсен микрорегионне тават. (Вёсө 2-мөш стр.)

Суту-илү ыйтәвөсемпе

Магазин аләкөсене ярнөх усрө

Иртнө эрне кун Муркаш райовөнчө ёслөкөнөсөшөн тата Муркаш пурәнканөсөшөн ака мөнпе асра юлчө. Муркашри универмаг суртөнчө самообслуживани йөркисе ёслөкөн апат-симёс магазинё уҗалчө. Кун пек магазин асәннә райопара пёррөмөш пулчө. Районта вара тавар туянаканөсөшөн пите мөллө җөк йөркисе иртнө сұлсенчө ёслеме пулсанә. Паянхи кун Мән Сөнтөр рай-

цент) тенкөпе. Обществәлла апатлану предприятийёсем те ситөнү сүлөпе малалах каясҗө. Пөлтөрхи виҗө уйәхринчөн 85,8 процент чухлө пысәкрах кәтарту вёсен е 10001 пин тенкөлөх пурнаҗланә паләрттинне. Муркашсем иртнө сұлхинчөн 28,8 (4232 пин тенкөлөх), Мәнсөнтөрсөм 7,3 (5641 пин тенкөлөх) процент чухлө аңаҗләх ёслөнө. –Пөтөмөшле самообслужива-

процентпа танлашмәлла. Магазина видеосәнәв пулать. Райпо Канашён ертүси савән пекех асәннә магазин компьютер системипе ёслөкөн районти пёррөмөш магазин пулнине паләртрө. Сәмах май сакна паләртмәлла. Магазина хута яма юсав ёсөсене 700 пин тенкөлөх пурнаҗланә. Төрлө оборудовани 800 пин тенкөлөх туяннә. Район администрацийён пуҗ-

пирки сутусәран төплөнрөх ыйтса пөлке май пур. Төлөр өнчөн, сакә тавар туянаканөсөшөн ыйтәвнө тивөстерөсин культура шайё үсни җинчөн калать, – терө вәл. – Суту-илү ёсөне дисконтлә система кёртни кунта тавар туянаканөсөн йышө үссөсине пирки шантарат.

Ака, хөрлө хайәва касма та вәхәт. Магазина көрсен хал сөҗ каланә сәмахсен ахальтен пулманнине кашниөх хай куҗө-

повөнчө самообслуживани йөркисе 4 суту-илү предприятийё ёслөт.

Магазина усма халәх йышләп пустарәнчө. Муркашсөсө җак паллә кунпа саламләма килнө Чәвашпотребсоюз Канашён председателө В. М. Павлов хайён сәмахөнчө пирён районти икө райпо та республикара сөс мар, Раҗсей шайөнчө те малти вырәнсене йышаннине паләртрө.

Валерий Михайлович сәмахёсене җак төслөхөсөм татах та усәмлатасҗө. Кәҗалхи 3 уйәхра та районти суту-илү ёченөсөсө пөлтөрхи җак вәхәтринчөн ситөнүлпөрөх вай хунә: таварсаврәнәш планне пөтөмпө 90577,2 пин тенкөлөх пурнаҗланә. Ку вәл иртнө сұлхи җав вәхәтринчөн 29,1 процент ытларах. Муркаш райовөн түпи вара сакәнә 44836,6 (133,8 процент) тенкөпе танлашат, Мән Сөнтөр райовөн – 27335 (124 про-

цент) тенкөпе. Обществәлла апатлану предприятийёсем те ситөнү сүлөпе малалах каясҗө. Пөлтөрхи виҗө уйәхринчөн 85,8 процент чухлө пысәкрах кәтарту вёсен е 10001 пин тенкөлөх пурнаҗланә паләрттинне. Муркашсем иртнө сұлхинчөн 28,8 (4232 пин тенкөлөх), Мәнсөнтөрсөм 7,3 (5641 пин тенкөлөх) процент чухлө аңаҗләх ёслөнө. –Пөтөмөшле самообслужива-

ни йөркисе ёслөкөн кәҗал усәлакан республикари 31-мөш магазин ку. Иртнө сұл вара вёсөне эпир пурө 28 уснә, – сәмаха малалла тәсрө Валерий Михайлович. Яланхи пекех малта пуләр. Муркашра, районта пурәнканөсөсө тавар туянаканөсөшөн пите мөллө җөк йөркисе иртнө сұлсенчө ёслеме пулсанә. Паянхи кун Мән Сөнтөр рай-

ләхөн пёррөмөш сүмө А. Н. Иванов райпо сакән пек магазин уснине шапах тавар туянакан куҗөпе хакларө: – Самообслуживани йөркисе ёслөкөн магазин усни чи малтанах тавар туянаканә хисепленне пөлтөрет, мөншөн тесен кунта тавара пәхса суйласа илме пулать. Кирлө тавар

пе курса ёнөнчө. Ассортимент хулары магазинсенчөн пёррө те кая мар.

җак кун халәх татәлмарө кунтан. Никам та таварсәр тухмарө.

Л. ПАВЛОВА.
Сән үкөрчөкөсөнчө: магазин усәллә самантөсө.
Автор сән үкөрчөкөсөм.

Конкурс

Пөчөк предпринимательство предприятийёсем валли

Республикара пөчөк предпринимательствәна аталантарас төлөвөсөсө вёренне конкурс ирттерөсҗө. Вәл 2007 сұлхи апрелён 20-мөшөччөн пырать. Вөрөнө тапхәрө – 2007 сұлхи апрелён тытәнса октябрьчөн. Заняйтисем икө эрнөре пөр хут шәмат кунсөчө 10-14 сөхөтөсөнчө республикари бизнес-инкубаторта иртөсҗө. Адресө: Шупашкар хули, Ленин проспекчө, 12 Б сурт, 4-мөш хут.

Юбилей

Саламаттыңар

Юратнә та хисеплө мәшәра, аттөне, асаттөне, кукаҗисө, хунәма, хәтанә, җывәх тәванәмәра – Мән Шаптак ялөнчө пурәнкан **Федот Васильевич ВАСИЛЬЕВА** 80 сұл тултарнә ятпа саламлатпәр.

Сана җак паллә кун ячөпе саламласа пурнаҗра мөн пур ырьине кәна сунатпәр. Яланча сирёп сывләхлә пул. Емөрү чәваш сурпәнә пек вәрәм пултәр. Мәшәру, ачусөмпе манукөсөм, сывәх тәванусөм сана яланах савәнәсәпа телөй, савәк кәмәл парнелөччө.

Саламланөсөм: мәшәрө, 5 ывәлө, 1 хөрө, 5 кинө, 9 мәнукө, 1 көсөн мәнукө, мөн пур тәванөсөм.